

NVvMT

Nederlandse Vereniging
voor Muziektherapie

Studiedag

'Tussen de oren'

*de invloed van muziek op het brein,
in theorie en praktijk*

Woensdag 8 april 2015

HU Amersfoort

Programma

- 9.00 - 9.30** Inschrijving en ontvangst met koffie/thee
- 9.30 - 9.45** Muzikale opening
Welkomstwoord door dagvoorzitter
Albert Berman (NVvMT)
en Hans Mreijen (opleidingsmanager HU)
- 9.45 - 10.55** Lezing door Artur Jaschke
Aansluitend vragen
- 10.55 - 11.20** Koffie- en theepauze
Opening MARKT standhouders
- 11.20 - 12.50** Workshopronde 1
- 12.50 - 13.50** Lunch
MARKT standhouders
- 13.50 - 14.50** Vijf korte presentaties van
praktijkonderzoeken
- 14.50 - 15.15** Koffie- en theepauze
Posterpresentaties (individuele vragen)
MARKT standhouders
- 15.15 - 16.45** Workshopronde 2
- 16.45 - 17.30** Plenaire afsluiting door de dagvoorzitter
Aansluitend borrel
- Vanaf 17.30** Gelegenheid voor een eenvoudige
maaltijd in het HU restaurant

In samenwerking met de Hogeschool Utrecht in Amersfoort organiseert de NVvMT een landelijke studiedag voor muziektherapeuten, muziektherapiestudenten, professionals in de gezondheidszorg en iedereen die belangstelling heeft voor muziektherapie met de titel '**Tussen de oren - de invloed van muziek op het brein, in theorie en praktijk**'.

Centraal thema van deze dag is het verband tussen muziek en het brein, waarbij tijdens twee workshoprondes een grote diversiteit aan doelgroepen aan bod komt. Net als vorig jaar zijn er, vanuit de verschillende muziektherapieopleidingen in Nederland, een aantal onderzoekpresentaties in de vorm van een korte elevatorpitch en posterpresentatie.

Gastspreker tijdens de studiedag is **Artur Jaschke**, werkzaam als onderzoeker klinische neuromusicologie aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij zal in zijn lezing '**Muziek als medicijn in klinische populaties**' inzicht geven in het verband tussen muziek en het brein en de toepassing ervan bij diverse probleemgebieden.

We wensen je een inspirerende dag toe!

Het bestuur van de NVvMT en de werkgroep studiedag

Gastspreker Artur Jaschke

'Muziek als medicijn in klinische populaties'

Muziek raakt ons. Het laat ons emoties en herinneringen beleven en is een groot onderdeel van ons sociaal leven. Maar hoe werkt muziek eigenlijk in onze hersenen? Hoe kan de kracht van muziek toegepast worden bij klinische populaties, zoals bij mensen met autisme, parkinson of dementie?

Artur Jaschke zal met zijn lezing inzicht geven in het verband tussen muziek en het brein. Hij gaat tevens in op de ontwikkelingen van muziek in de kliniek: van klinische neuropsychologie tot klinische neuromusicologie.

Artur C. Jaschke behaalde zijn bachelorsdiploma muziek aan de Dartington College of Arts (Groot-Brittannië) en de University of Otago (Nieuw Zeeland). Gedurende deze periode ontwikkelde hij een grote interesse voor muziekcognitie en de neurologie van muziek, waardoor hij zijn mastersopleiding ging volgen aan de Universiteit van Amsterdam in musicologie en muziekcognitie. Momenteel is hij als promovendus bij professor Erik Scherder (neuropsycholoog) bezig met een onderzoek naar de relatie tussen muziek, uitvoering van taken en ontwikkeling van de hersenen, in klinische en niet-klinische populaties.

Workshop overzicht

Workshop 1A + B	'De Levende Klank – stem en neuroplasticiteit' door Yvonne de Bruijn
Workshop 2A + B	'Ronnie Gardiner Methode, zet het brein in beweging!' door Mariken Jaspers en André de Jong
Workshop 3A + B	'Korsakov en het 5K-model: de muziek zegt alles' door Andrea Liebrand
Workshop 4A + B	'Als woorden tekort schieten: de specifieke rol van de muziektherapeut bij SMTA (Speech Music Therapy for Aphasia)' door Piet Koek
Workshop 5A + B	'Muziek – psyche – brein' door Odulf Damen
Workshop 6A + B	'Je brein als (muziek)instrument' door Carola van 't Hof
Workshop 7A + B	'Wat maakt geluid nu wel of niet tot muziek?' door Kirsten van den Bosch
Workshop 8A + B	'Use it or lose it – nut & noodzaak van NMT in de gevangenis van Vught' door Clare Macfarlane
Workshop 9A + B	'DoctorBeat beats Parkinson' door Martien van Oostrom en Theresa Ziegler
Workshop 10A + B	'Neurologische muziektherapie bij schizofrene patiënten in de forensische psychiatrie' door Gerben Roefs
Workshop 11B	'Trainen van executieve functies in muziektherapie bij kinderen met een fysieke en/of meervoudige beperking' door Marijke Groothuis

Workshop 1

'De Levende Klank' – stem en neuroplasticiteit

Yvonne de Bruijn

Yvonne de Bruijn studeerde o.a. sociale wetenschappen aan Academie de Horst en de Universiteit van Leiden. Daarna de opleidingen Hakomi Integrative Psychology™ in Heidelberg, Voice Movement Integration-opleiding in Amsterdam en Klang und Therapie aan het Lichtenberger Instituut. Ze deed onderzoek naar de menselijke stem en ontwikkelde de Pansori Living Sound-benadering. Sinds 2006 geeft zij Pansori-opleidingen en workshops in Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verre Oosten.

Beschrijving workshop

In de workshop zal ik eerst een korte presentatie geven van De Levende Klank en de invloed daarvan op het menselijk brein. Daarin komt ook de wetenschappelijke onderbouwing van het Pansori-zingen aan bod. Met name de genezende werking van de klank op niet-aangeboren hersenletsel.

Na deze presentatie zal ik de deelnemers een aantal oefeningen en stimulaties aanbieden waarin zij deze werking zelf kunnen ervaren. Daarna is er ruimte voor uitwisseling van ervaring en voor vragen.

Maximaal aantal deelnemers: 16

Workshop 2

**'Ronnie Gardiner Methode,
zet het brein in beweging!'**

**Mariken Jaspers en
André de Jong**

Mariken Jaspers en André de Jong hebben in 2012 RGM Nederland opgericht. Dit is de officiële vertegenwoordiger van de Ronnie Gardiner Methode in Nederland en is als zelfstandige organisatie verbonden aan Ronnie Gardiner International. Beiden zijn ze gecertificeerde RGM practitioners en –docenten, in Londen opgeleid door Ronnie Gardiner.

Beschrijving workshop

De Ronnie Gardiner Methode (RGM) combineert op gestructureerde en vrolijke wijze muziek, beweging, cognitie en spraak, zodat de hersenen flink geactiveerd worden. De methode wordt toegepast bij neurologische patiënten (CVA/NAH, parkinson, MS), in de psychiatrie en bij kinderen met leer- of ontwikkelingsstoornissen. Ook is het een goede 'healthy ageing'-activiteit. De methode sluit naadloos aan bij de meest recente inzichten over neuroplasticiteit. Tijdens de vrolijke workshop maken deelnemers actief kennis met de RGM zodat ze ondervinden hoe de oefeningen voelen en wat het met ze doet. RGM zet het brein in beweging!

Maximaal aantal deelnemers: geen maximum

Workshop 3

**'Korsakov en het 5K-model:
de muziek zegt alles'**

Andrea Liebrand

Andrea Liebrand is muziektherapeut in het werkveld V&V, werkzaam bij Topaz en Lelie Zorggroep met de volgende doelgroepen: cliënten met het syndroom van Korsakov, psychogeriatric, cliënten met de ziekte van Huntington.

Beschrijving workshop

Bij cliënten met Korsakov wordt een gedeelte van de hersenen aangetast waardoor onder andere geheugenverlies ontstaat. De cliënt verliest vooral het vermogen om iets nieuws te leren. Daarnaast ontstaan er stoornissen in de executieve functies, waardoor er onder andere problemen optreden bij het plannen, uitvoeren en bijstellen van handelingen.

De omgang met en benadering van Korsakov-clieënten vereist een afgestemde wijze: de empathisch directieve benaderingswijze (het 5K-model).

Wat houdt dit model precies in? Wat betekent dit voor de muziektherapie? Hoe ziet het model er uit in een therapie sessie?

In deze actieve workshop wordt hierop antwoord gegeven.

Maximaal aantal deelnemers: 15

Workshop 4

**'Als woorden tekort schieten' –
de specifieke rol van de
muziktherapeut bij SMTA**
(Speech Music Therapy for Aphasia)

Piet Koek

Piet Koek (1973) is in 2003 afgestudeerd aan de Hogeschool van Utrecht. Na als muziektherapeut gewerkt te hebben met mensen met een verstandelijke beperking, dementerende ouderen en mensen met een visuele handicap, is hij sinds 2007 werkzaam bij Revalidatie Friesland. Voornamelijk met volwassen patiënten met niet-aangeboren hersenletsel, chronische pijnklachten en muziekgerelateerde blessures. Bij Revalidatie Friesland wordt veel gewerkt met de SMTA-methode, die daar is ontwikkeld door Madeleen de Bruijn en anderen. Piet is als docent betrokken bij de post-HBO-cursussen over deze methode. Naast zijn werk als muziektherapeut heeft Piet een eigen bedrijf voor muziek en zinging.

Beschrijving workshop

Bij SMTA behandelen logopedist en muziektherapeut gezamenlijk patiënten met de spraak/taalstoornissen als gevolg van een CVA (beroerte). Door het gebruik van gezongen oefeningen wordt het spreken gestimuleerd. Wij gaan tijdens de workshop verkennen waarom je muziektherapeut moet zijn om met deze methode te werken. Welke specifieke therapeutische én muzikale vaardigheden en talenten worden aangesproken? Waarom kan een goedbedoelende vrijwilliger niet hetzelfde? We gaan het vooral ervaren en oefenen.

Maximaal aantal deelnemers: 15

Workshop 5

'Muziek – psyche – brein'

Odulf Damen

Odulf Damen is muziektherapeut (VGZ, kinder- en jeugdpsychiatrie) en docent muziektherapie aan de opleiding Kunstzinnige Therapie aan Hogeschool Leiden.

Beschrijving workshop

Wat is de betekenis van muziek voor het psychisch functioneren en wat is de betekenis van het psychisch functioneren voor het brein? En hoe werkt het brein dan weer op het psychisch functioneren?

We gaan aan het werk, om deze vragen vanuit een holistisch standpunt te benaderen en verbinden die met therapeutische praktijkervaringen.

Enkele voorbeelden worden door mij ingebracht. Vervolgens gaan wij in gesprek om praktijkervaringen te verzamelen en te delen.

Maximaal aantal deelnemers: 15

Workshop 6

'Je brein als (muziek)instrument'

Carola van 't Hof

Carola van 't Hof is in 1989 afgestudeerd als muziektherapeut aan de Hogeschool van Utrecht. Sinds 1997 is zij geregistreerd als vaktherapeut muziek bij de SRVB. Zij heeft in de afgelopen 30 jaar met diverse doelgroepen gewerkt. De laatste jaren werkt zij in de psychogeriatric en werkt zij vanuit haar eigen bedrijf BCTT, Bureau voor Coaching, Training en Therapie, met hoogopgeleide (jong)volwassenen met een verslaving. Zij heeft samen met haar partner het programma StopjeverslavingNu.nl ontwikkeld.

Beschrijving workshop

De wijze waarop wij onze kinderervaringen duiden vormt ons levensverhaal. De vraag is of dat coherent of incoherent is. Het blijkt mogelijk te zijn om alsnog een coherent levensverhaal te ontwikkelen, ook al was het begin van het leven niet best. Dit wordt 'volwassen verworven hechting' genoemd. Neurale netwerken rond het hart en in het hele lichaam blijken nauw verweven te zijn met resonantiecircuits in de hersenen, zodat we ons 'gevoeld voelen' door een ander. Ook op volwassen leeftijd blijkt ons brein zo plastisch dat deze circuits (alsnog) gevormd kunnen worden.

In deze learnshop over vroege hechting en volwassen verworven hechting wordt een boeiende verbinding gemaakt tussen moderne neurowetenschappen, psychologie, hechtingswetenschappen, systemisch werken en muziektherapie. Aan de hand van casussen wordt het voor jou als deelnemer inzichtelijk hoe het is als je brein ontstemd (onthecht) is en hoe je deze weer kunt stemmen en op toon krijgt (nieuwe hechting maakt).

Maximaal aantal deelnemers: 16

Workshop 7

'Wat maakt geluid nu wel of niet tot muziek?'

Kirsten van de Bosch

Kirsten van de Bosch voltooide haar propedeuse Maatschappelijk Werk en Dienstverlening en behaalde haar bachelorsdiploma Psychologie. Zij voltooide haar masteropleiding Cognitieve en biologische psychologie en is momenteel PhD student orthopedagogiek i.s.m. Kunstmatige Intelligentie: veilige auditieve omgevingen voor mensen met ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen (EVMB).

Beschrijving workshop

Muziek is per definitie geluid, maar geluid is niet per definitie muziek. Wat zijn de verschillen tussen muziek en alledaagse geluiden (natuurlijke en onnatuurlijke)?

Eerst wordt een korte theoretische uitleg gegeven over soundscapes, core affect (basisstemming) en hoorbare veiligheid. Hierna discussiëren de deelnemers met elkaar en de workshopleider over wat de verschillen zijn tussen muziek en alledaagse geluiden en wat voor effecten ze hebben op mensen. Tot slot zal gezamenlijk besproken worden hoe kennis en technieken vanuit de muziektherapie gebruikt kunnen worden om alledaagse geluidsomgevingen te verbeteren.

Maximaal aantal deelnemers: 20

Workshop 8

'Use it or lose it' – nut & noodzaak van NMT in de gevangenis van Vught

Clare Macfarlane

Clare Macfarlane heeft haar opleiding in Nederland gevolgd. Vervolgens heeft ze haar master gehaald in de VS en is nu begonnen aan een promotietraject bij professor Erik Scherder. Clare is bijgeschoold als neurologisch muziektherapeut (NMT) en heeft een lange werkervaring in de GGZ, waarvan de laatste 10 jaar in de forensische psychiatrie.

Beschrijving workshop

In zijn nieuwste boek 'Laat je hersenen niet zitten' beschrijft professor Scherder (2014) hoe snel de informatieverwerking van de gevangenen wordt aangetast door inactiviteit.

In deze workshop nemen we een kijkje in de wereld van het penitentiair psychiatrisch centrum in Vught. Middels filmmateriaal (van patiënten en muziek-neurowetenschappers), literatuur en praktijkvoorbeelden worden nut en noodzaak van NMT in deze setting toegelicht. We zullen telkens actieve werkvormen koppelen aan de theoretische uitleg. In het laatste deel van de workshop worden deelnemers uitgenodigd om eigen casusmateriaal in te brengen waar we gezamenlijk over kunnen brainstormen n.a.v. wat we in de workshop hebben geleerd.

Maximaal aantal deelnemers: 20

Workshop 9

'DoctorBeat beats Parkinson'

Martien van Oostrom en Theresa Ziegler

Martien van Oostrom is NMT muziektherapeut voor Expertisecentrum Morbus Parkinson van de Frankelandgroep te Schiedam. Tevens is hij projectleider uitgave "DoctorBeat", een bewegprogramma voor parkinsonpatiënten. Daarnaast is Martien van Oostrom muziektherapeut bij FPC Zlanden en FPC Oostvaarderskliniek en musicus bij Pater Moeskroen.

Theresa Ziegler is NMT muziektherapeut, en heeft werkervaring met doelgroep PG, korsakov, geronto-psiatrie, parkinson. Zij is projectmedewerker bij de uitgave 'DoctorBeat', het bewegprogramma voor parkinsonpatiënten. Theresa Ziegler is tevens vierdejaarsstudente klassiek piano aan ARTEZ Conservatorium te Enschede. En violiste in verschillende orkesten.

Beschrijving workshop

(Neurologische) muziektherapie is gericht op het trainen van de motoriek en de stem bij parkinsonpatiënten. Welke invloed heeft de muziek op het brein van parkinsonpatiënten? Waarom verbetert de motoriek en de stemkwaliteit door de inzet van muziek? Hoe gaat een muziektherapeut individueel en in groepsverband aan de slag met parkinsonpatiënten? Theorie en praktijk worden in deze workshop nauw verbonden. Daarnaast wordt aandacht besteedt aan de in januari 2015 verschenen uitgave 'DoctorBeat', een bewegprogramma voor parkinsonpatiënten.

Maximaal aantal deelnemers: 20

Workshop 10

'Neurologische muziektherapie bij schizofrene patiënten in de forensische psychiatrie'

Gerben Roefs

Gerben Roefs heeft in 2008 de opleiding muziektherapie afgerond aan ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten. Sindsdien is hij werkzaam als muziektherapeut bij Forensisch Psychiatrisch Centrum (FPC) de Kijvelanden te Poortugaal. Hij heeft diverse trainingen en cursussen gevolgd, waaronder de training tot neurologisch muziektherapeut (NMT). In 2013 is Gerben gestart met de opleiding 'Master of Arts Therapies' die hij volgt aan Zuyd Hogeschool. Hij is sinds 2014 geregistreerd vaktherapeut muziek en hoopt in augustus 2015 zijn masterdiploma in ontvangst te nemen.

Beschrijving workshop

Gerben geeft een inleiding over zijn lopende masteronderzoek.

Hij neemt de deelnemer mee in het wetenschappelijk onderzoeksproces. Hij beschrijft welke ingrediënten zijn onderzoek uniek en relevant maken en geeft inzicht in de muziektherapeutische methodiek die hij onderzoekt. In essentie worden in het onderzoek twee muziek-therapeutische interventies met elkaar vergeleken.

Bij het praktische gedeelte van deze workshop worden de deelnemers uitgenodigd om de 'experimentele' methodiek te ondergaan. Het gaat dan om een specifiek muziek-therapeutische techniek die ontwikkeld is binnen de NMT. Het gaat om de techniek Musical Attention Control Training (MACT).

Maximaal aantal deelnemers: 20

10 personen kunnen actief meedoen en 10 personen observeren. Eventueel kan er daarna worden gewisseld.

Workshop 11

(alleen in workshopronde 2)

'Trainen van executieve functies in muziektherapie bij kinderen met een fysieke en/of meervoudige beperking'

Marijke Groothuis

Marijke Groothuis is in 1997 afgestudeerd als muziektherapeut aan ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten. Sinds 1998 is zij als muziekdocent en muziektherapeut werkzaam op school Lyndensteyn, een mytyl- en tylytschool voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs. Daarnaast heeft zij gewerkt in de geriatrie en verstandelijk gehandicaptenzorg. Zij is docent aan de opleiding muziektherapie ArtEZ Conservatorium Enschede en geeft gastcolleges en workshops in binnen- en buitenland. In 2012 heeft zij de opleiding 'Masters of Arts Therapies' (HS Zuyd) afgerond en ze heeft diverse cursussen en trainingen gevolgd, o.a. neurologisch muziektherapeut (NMT) en SMTA.

Beschrijving workshop

In deze workshop worden oefeningen gedaan uit de neurologische muziektherapie. Deze oefeningen zijn gericht op het verbeteren van de verschillende soorten aandacht. Ook komen organisatie en planning in muziek aan de orde en het maken van keuzes. Hieronder wordt verstaan het kunnen plannen in de muziek van bijvoorbeeld een break. Het organiseren betekent voorbereiden in je hoofd op de break, focussen en vervolgens tot uitvoering (execution) komen.

Uiteraard met een koppeling naar de invloed van de oefeningen op het brein.

Maximaal aantal deelnemers: 20

Presentaties praktijkonderzoeken

Sylka Uhlig (UvA, Amsterdam/HAN, Nijmegen)

'De effecten van rappen en zingen op de emotieregulatie bij jongeren' (Promotieonderzoek)

Herman van Veelen (ArtEZ, Enschede)

'Sociale verandering door muziektherapie'

Nele Pauwels (HS Zuyd)

'Hulptroepen in de strijd tegen kanker'

Jonina Gervink en Bettine van der Sluis (HU, Amersfoort)

'Muziek in townships (Zuid-Afrika)'

Christiaan Docter (Stenden Hogeschool)

'De invloed van zang op het spraakvermogen bij cliënten met afasie'
(N=1 onderzoek)

Standhouders tijdens de studiedag

Kindermuziekwinkel (Noordwijk) www.kindermuziekwinkel.com

Muziekhandel Theo Steenbeek (Nijkerk) www.steenbeekmusic.nl

Stiggelbout Slagwerk (Groningen) www.stiggelbout.nl

rdgKompagne Muziekinstrumenten die iedereen kan bespelen
(Enschede) www.rdgkompagne.nl

Studiedag gegevens

Dagvoorzitter

Albert Berman

Gast spreker

Artur Jaschke

Workshopgevers

Kirsten van den Bosch
Yvonne de Bruijn
Odulf Damen
Marijke Groothuis
Carola van 't Hof
Mariken Jaspers
André de Jong
Piet Koek
Andrea Liebrand
Clare Macfarlane
Gerben Roefs
Martien van Oostrom
Theresa Ziegler

Werkgroep studiedag

Marijke van Dorp
Jelly Douma
Gemma Emons
Naomi Rasing
Bert Verbeeten

Ontwerp logo studiedag

Stijn van Boven

Praktische gegevens

Plaats: Hogeschool Utrecht, De Nieuwe Poort 21,
3812 PA Amersfoort, tel. 088-481 82 83.

Routebeschrijving: [Plan je route via Google Maps.](#)

Vanaf station Amersfoort is de locatie lopend te bereiken vanaf uitgang Piet Mondriaanplein in \pm 10 minuten.

Inschrijving: vanaf 9:00 uur.

Het programma start om 9:30 uur en eindigt om 17:30 uur.

Kosten: € 95 leden NVvMT / € 50 studentleden NVvMT
€ 145 niet-leden / € 95 studenten

Kosten zijn inclusief koffie, thee, lunch, borrel.

Elke deelnemer krijgt tevens **gratis** het boek 'De ontwikkeling van muziektherapie in Nederland. Impressies van pioniers'.

Ledenprijs geldt ook voor nieuwe leden. Aanmelding via de webwinkel van de FVB en directe betaling via iDeal.

Maaltijd: Vanaf 17:30 uur is er gelegenheid om deel te nemen aan de gezamenlijke warme maaltijd in de restaurant, intekening vooraf, kosten € 5 p.p.

Accreditatie: Deze studiedag is geaccrediteerd bij de SRVB. www.registervaktherapie.nl. Aantal studiepunten: 6.

Organisatie: NVvMT in samenwerking met Hogeschool Utrecht, Amersfoort.

Contact: Gemma Emons, studiedagen@nvvmt.nl

www.muziektherapie.nl